

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

Onderzoek Strategische Samenwerking

17 mei 2023

Norbert de Blaay

Voorstellen

Norbert de Blaay

Partner

- 18 jaar adviseur en onderzoeker
- Gespecialiseerd in samenwerkings- en governancevraagstukken
- Bouw en doorontwikkeling samenwerkingen
- Opsteller van “Regie in de Regio: De gids voor regionale samenwerking” samen met BZK, IPO en VNG.

Wij zijn ervaren adviseurs met passie voor de publieke zaak. Onze ambitie is om publieke organisaties beter te laten functioneren. Hier werken wij gezamenlijk aan, vanuit onze kernwaarden: betrouwbaar en betrokken, onderzoekend en onafhankelijk, verbindend en volhoudend en initiatiefrijk en integer.

Agenda voor vandaag

- Toelichting op de aanleiding van dit onderzoek
- Welke vraag is ons gesteld?
- Toelichting op onze bevindingen: wat hebben we opgehaald?
- Toelichting op onze conclusies: welke conclusies kunnen we trekken op basis van dit onderzoek?

Aanleiding van dit onderzoek

- De gemeente Texel wil, nu en in de toekomst, een zelfstandige gemeente blijven.
- Dit is niet eenvoudig:
 - Texel is een relatief kleine gemeente, met een kleine ambtelijke organisatie.
 - Gemeentelijke taken worden steeds complexer en omvangrijker.
- Om toch alle taken naar behoren uit te voeren, is samenwerking voor de gemeente Texel noodzakelijk om zelfstandig te kunnen blijven.

Aanleiding (2)

- Samenwerken kost ook capaciteit
- Hierdoor loopt de ambtelijke organisatie tegen een aantal vragen aan:
 - *‘Moet Texel bij ieder overleg over een samenwerking aanschuiven?’*
 - *‘Kan de gemeente Texel zaken aan andere gemeenten overlaten?’*
 - *‘Is regionaal overleg beter of kan Texel taken ook zelf uitvoeren?’*
- Texel is op zoek naar handvatten om keuzes te maken.

Welke vraag is ons gesteld?

‘Stel een afwegingskader voor regionale samenwerking op waarmee:

- de meerwaarde van de samenwerking voor Texel inzichtelijk wordt gemaakt,*
- zodat bestuurlijke keuzes kunnen worden gemaakt: aan welke samenwerking wordt door Texel actief deelgenomen en aan welke doet Texel dat niet?’*

Deze vraag is opgedeeld in drie deelvragen:

- A. Het in kaart brengen van het huidige netwerk van samenwerkingen, waarbij oog is voor de samenwerkingsvorm, de samenwerkingspartners en de doelen en ambities waarmee Texel deelneemt aan de samenwerking.
- B. Het in kaart brengen van de huidige aansturing van het netwerk, waarbij oog is voor de wijze waarop de samenwerking ambtelijk en bestuurlijk is geborgd, de beschikbare capaciteit en de meerwaarde die de deelname van Texel oplevert voor de samenwerking en voor Texel zelf.
- C. Het in kaart brengen van de ervaringen van het netwerk met de gemeente Texel, waarbij oog is voor de ervaringen van ambtelijke en bestuurlijke samenwerkingspartners met de huidige samenwerking met Texel en verbetermogelijkheden richting de toekomst.

Wat hebben we gedaan om deze vraag te beantwoorden?

- Bestuderen documenten (denk aan regionale agenda's, begrotingen, visiestukken etc.)
- Interviews met bestuurders en ambtenaren van
 - de gemeente Texel zelf;
 - de Waddengemeenten;
 - de Noordkopgemeenten;
 - de gemeente Alkmaar;
 - de GR de Wadden;
 - de Provincie Noord-Holland.

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

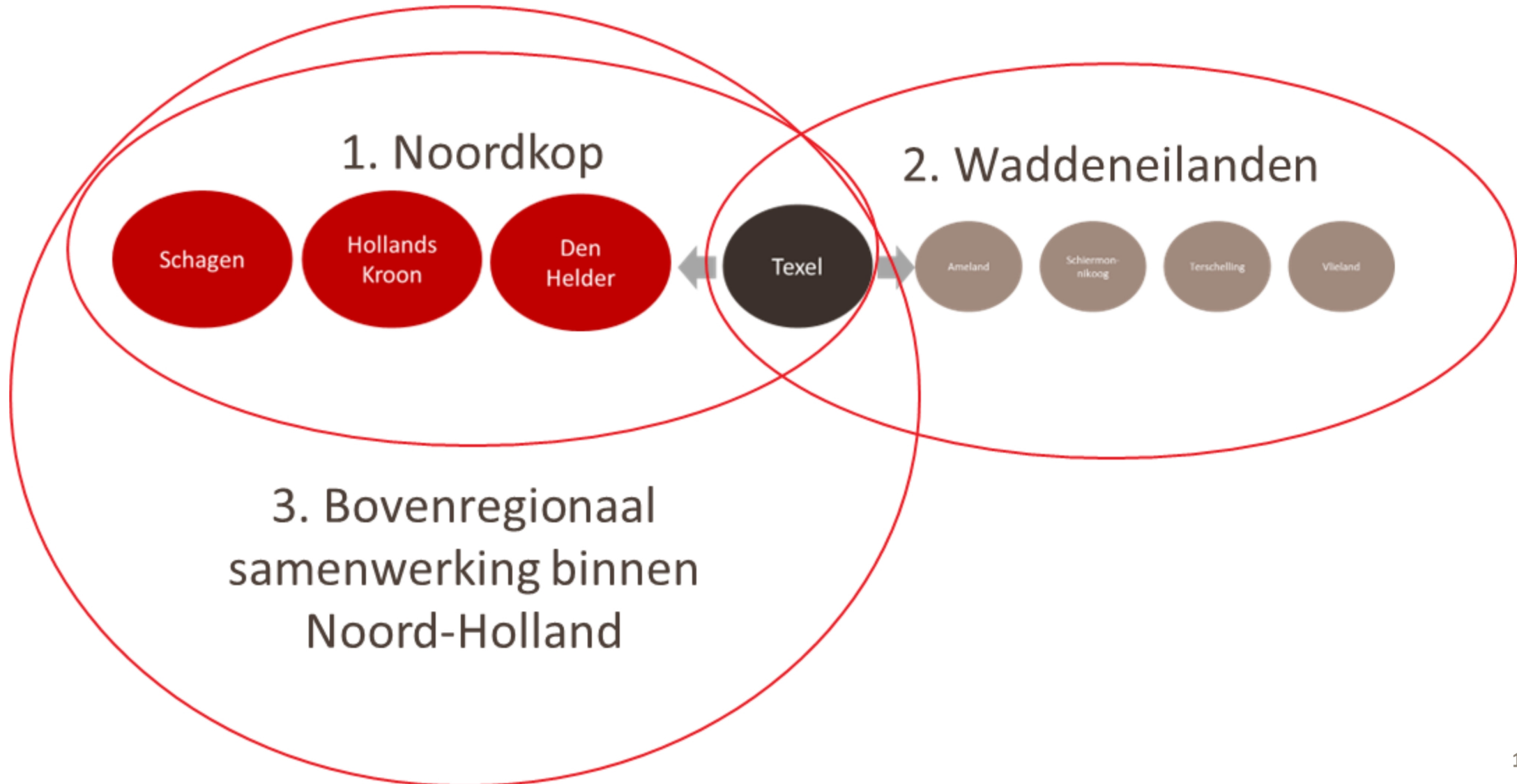
A. Het in kaart brengen van het huidige netwerk van samenwerkingen

A. Het in kaart brengen van het huidige netwerk van samenwerkingen

- Texel werkt veel samen en bevindt zich in +/- 30 samenwerkingen
- Sommigen zijn formeel (zoals de GR de Wadden), andere meer informeel (zoals een Regionaal Ambtelijk Overleg Wonen)
- Ook de raad werkt samen in de regionale raadscommissie Noordkop en door te werken met raadsrapporteurs

	Naam samenwerking	Domein	(Juridische) vormgeving	Doel en ambities	Reden samenwerking	Deelnemers
1	GR De Waddeneilanden	Leefbaarheid, OOV, duurzaamheid, ICT, waddenzeezaken, belangenbehartiging en lobby	GR (openbaar lichaam)	Versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid.	Versterken bestuurskracht en behouden zelfstandigheid	Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog
2	Toerisme	Valt binnen GR De Waddeneilanden ⁶	Ambitie binnen GR de Waddeneilanden	Bevordering toerisme naar Waddeneilanden in relatie tot werelderfgoedstatus waddengebied.	Onbekend	Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog
3	OOV-overleg de Wadden	Valt binnen GR De Waddeneilanden ⁷	Portefeuillehouders-overleg inclusief ambtelijk vooroverleg	Op peil houden crisisbeheersing, gezamenlijk ondermijningsbeeld, verdeling van taken (ontlasten) en in stand houden politiecapaciteit	Afstemmen van beleidszaken en onderling ontlasten (taakverdeling)	Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog
	Bereikbaarheid	Valt binnen GR De Waddeneilanden ⁸	Potentieel onderdeel van het in ontwikkeling zijnde actieplan Waddeneilanden	Optimaal bereikbaar en verbonden houden Waddeneilanden	Schaal van de regio nodig	Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog
	Naam samenwerking	Domein	(Juridische) vormgeving	Doel en ambities	Reden samenwerking	Deelnemers
1	De Kop Werkt!	Economie, Mobiliteit en leefomgeving	Intentie / bestuurs-agenda	Kracht van de regio versterken, regionale economische ontwikkeling	Schaal van de regio nodig	Den Helder, Schagen, Hollandse Kroon en Texel
2	Thema Bereikbaarheid ¹	Valt binnen het programma De Kop Werkt!	Project(en) binnen de Kop Werkt!	Het realiseren van een samenhangend pakket aan maatregelen om de bereikbaarheid van de regio Kop van NH te verbeteren.	Schaal van de regio nodig	Den Helder, Schagen, Hollandse Kroon en Texel
3	Samenwerkende Havens ²	Valt binnen het programma De Kop Werkt!	Project binnen de Kop Werkt!	• Verbeteren / intensiveren van samenwerking tussen de havens. • Kennisdeling tussen de havens • In beeld brengen overeenkomsten en verschillen tussen de havens	Schaal van de regio nodig	Den Helder, Schagen, Hollandse Kroon en Texel

Samenwerkingen op te delen naar drie 'posities'

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

B. Meerwaarde van de samenwerking en aansturing van het netwerk

Samenwerking in de Noordkop

- Meerwaarde van samenwerking vooral op tactisch en operationeel niveau
- Concreet betekent dit: samenwerking met de Noordkopgemeenten is interessant, omdat deze gemeenten gezamenlijk een stuk grotere omvang hebben dan de gemeente Texel.
- Dit levert voordelen op, denk aan: het samen delen van personeel, of het behouden van expertise op complexe dossiers.
- Samenwerking vindt plaats op het sociaal en ruimtelijk domein
- Texel zorgt vaak voor extra complexiteit voor samenwerkingspartners in de Noordkop
- Samenwerkingspartners zijn vooral interessant voor Texel;

Samenwerking met de andere Waddeneilanden

- Meerwaarde van samenwerking vooral op strategisch niveau
- Concreet betekent dit: de samenwerking tussen de Waddeneilanden helpt in de lobby richting hogere overheden en gezamenlijke belangenbehartiging
- Dit levert voordelen op, denk aan: het inbrengen van belangen bij het Rijk en het verkrijgen van middelen (denk aan de Regio Deal)
- Samenwerkingspartners zijn op operationele thema's (denk aan het delen van personeel) van beperkte meerwaarde voor Texel.
- Texel is vooral interessant voor de samenwerkingspartners;

Aansturing van de samenwerkingen

- Over algemeen tevredenheid onder bestuurders van Texel over ambtelijke ondersteuning: *‘We hebben goede mensen in huis.’*
- Keuzes zijn voor de gemeente Texel noodzakelijk: er is niet voldoende capaciteit en het is ook niet logisch om op alle thema’s met iedereen samen te werken.
- *‘Duurzaamheid kun je niet met de Wadden èn met de Noordkop doen.’*
- Voor Texel lijkt een logische keuze:
 - Voor operationele vraagstukken: samenwerking in de Noordkop
 - Voor strategische belangenbehartiging en lobby: samenwerking met de Waddeneilanden

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

C. Het in kaart brengen van de ervaringen van samenwerkingspartners met de gemeente Texel

Ervaringen algemeen

- Respondenten zijn zeer positief over Texel, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Texel weet zich strategisch te positioneren vanuit de bijzondere positie als eiland. Dit doet Texel slim.
- Coöperatieve / constructieve samenwerkingspartner.
- Texel neemt ondanks kleine omvang zijn verantwoordelijkheid, geen *calimero-gedrag*.
- Dit wordt gezien, gewaardeerd en levert Texel een *gunfactor* op, ook op andere thema's.
- Texel is open over wanneer het minder inzet levert op bepaalde onderwerpen. Deze openheid wordt gewaardeerd.

Ervaringen: verbeterpunten

- Gevoel bestaat dat Texel vooral participeert wanneer het Texel direct iets oplevert. Die relatie is er echter niet altijd 1-op-1 te maken.
- Texel heeft grote expertise op het gebied van recreatie en toerisme, maar lijkt dit nog niet te willen 'delen', en geen voortrekkersrol voor zichzelf hierin te zien.
- Heb oog voor de samenwerkingspartners: directe banden tussen Texel en provincie en Rijk kunnen ook ingezet worden ten behoeve van de Noordkop als geheel. Nu worden samenwerkingspartners in de Noordkop nog weleens gepasseerd.
- Op het thema bereikbaarheid is de wens uitgesproken door Den Helder om meer gezamenlijk op te trekken. Leef je in als Texel in de belangen van je samenwerkingspartner!

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

D. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies en aanbevelingen (1)

Conclusie 1:

Het is voor de gemeente Texel noodzakelijk om een keuze te maken op welk type thema's wordt samengewerkt met de Waddeneilanden, en op welke thema's samengewerkt wordt in de Noordkop.

Aanbeveling 1:

1. De gemeente Texel werkt samen met de Waddeneilanden voor strategische Wadden-gerelateerde onderwerpen.
2. De gemeente Texel werkt samen met de Noordkopgemeenten voor tactische en operationele vraagstukken.
3. Zorg voor een adequate en zorgvuldige afstemming van een keuze van Texel naar de Waddeneilanden. Samenwerking met de Waddeneilanden is en blijft ook in de toekomst belangrijk voor Texel.

Conclusies en aanbevelingen (2)

Conclusie 2:

De gemeente Texel heeft sterke, directe banden met hogere overheden (provincie en Rijk). Deze worden nog niet ingezet voor de Noordkop als geheel. Samenwerkingspartners voelen zich hierin nog weleens door de gemeente Texel gepasseerd.

Aanbeveling:

1. Durf directe banden met hogere overheden ook ten behoeve van Noordkop partners in te zetten.
2. Overweeg de bij de gemeente Texel aanwezige kennis en expertise van toerisme en recreatie proactief te delen met (boven-)regionale samenwerkingspartners.

Conclusies en aanbevelingen (3)

Conclusie 3:

De gemeente Texel zorgt als kleine gemeente vanuit haar bijzondere eilandstatus voor extra complexiteit bij samenwerkingspartners.

Deze extra complexiteit wordt echter door samenwerkingspartners geaccepteerd.

Dit omdat Texel de bijzondere positie als kleine gemeente en als eiland goed naar voren weet te brengen, maar zich niet achter deze status verschuilt.

Aanbeveling:

Behoud de balans tussen het benadrukken van de bijzondere status van het eiland, maar het niet overvragen of verschuilen.

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

Vragen? Reacties?

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

KokxDeVoogd B.V. | Reykjavikstraat 1 | 3543 KH Utrecht
www.kokxdevoogd.nl | info@kokxdevoogd.nl | 088 – 116 40 00
KokxDeVoogd bevindt zich vlakbij station Leidsche Rijn.